

[ARMENIAN TEXT – TEXTE ARMÉNIEN]

ՀԱՄԱՉԱՅՆԱԳԻՐ

ԿԱՆԱԳԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ
ՆԵՐԳՐՈՒՄՆԵՐԻ ԽՐԱՆՈՒՄՄԱՆ ԵՎ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍԱՄԻՆ**

**ԿԱՆԱԳԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ**, այսուհետև «Պայմանավորվող
կողմեր»,

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ, որ մի Պայմանավորվող կողմի ներդրողների ներդրումների
խրախուսումն ու դրանց պաշտպանությունը մյուս Պայմանավորվող կողմի
տարածքում կնպաստի գործարար մախաձեռնությունների խթանմանը և այդ
պետությունների միջև տնտեսական համագործակցության զարգացմանը,

ՀԱՄԱՉԱՅՆՎԵՑԻՆ հետևյալի մասին.

ՀՈՂՎԱԾ 1

Սահմանումներ

Սույն Համաձայնագրի նպատակների համար՝

ա/ «ձեռնարկություն» նշանակում է՝

1. գործող օրենքի համաձայն հիմնված կամ կազմակերպված, շահույթ հետապնդող կամ չհետապնդող, մասնավոր կամ պետական սեփականություն հանդիսացող որևէ հաստատություն, ներառյալ որևէ կորպորացիա, տրեստ, ընկերություն, անհատ ձեռներեց, համատեղ ձեռնարկություն կամ այլ ասոցիացիա, և
2. ցանկացած մնացած հաստատության մասնաճյուղ,

բ/ «գոյություն ունեցող միջոց» նշանակում է սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահին գոյություն ունեցող միջոց,

գ/ «ֆինանսական ծառայություն» նշանակում է ֆինանսական բնույթի ծառայություն, ներառյալ ապահովագրությունը, կամ ֆինանսական բնույթի ծառայության կողմնակի կամ օժանդակ ծառայություն,

գործարարությամբ և որպես ֆինանսական հաստատություն կառավարվում կամ ղեկավարվում է այն Պայմանավորվող կողմի օրենքներով, որի տարածքում այն տեղաբաշխված է,

ե/ «մտավոր սեփականության իրավունքներ» նշանակում է հեղինակային իրավունքը և դրան հարակից իրավունքները՝ ապրանքային նշանների, արտոնագրված գյուտերի, կիսահաղորդչային ինտեգրալ շղթաների տոպոլոգիաների, առևտրային գաղտնիքի, բույսերի սելեկցիոնների, աշխարհագրական տեղանունների և արդյունաբերական նմուշների վերաբերյալ,

զ/ «ներդրում» նշանակում է որևէ տեսակի գույք, որն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն, որևէ երրորդ պետության ներդրողի միջոցով, տնօրինվում կամ վերահսկվում է մի Պայմանավորվող կողմի ներդրողի կողմից՝ մյուս Պայմանավորվող կողմի տարածքում, վերջինիս օրենքների համապատասխան և, մասնավորապես, բայց ոչ բացառապես, ներառում է՝

1. շարժական և անշարժ սեփականությունը և դրանց առնչվող գույքային իրավունքները, ինչպիսիք են հիփոթեկը, պարտապանի ունեցվածքի վրա կալանք դնելու իրավունքը կամ գրավը,
2. բաժնետոմսերը, բաժնեմասերը, պարտատոմսերը և պարտքի հանձնառությունը կամ ընկերությանը, առևտրային կամ համատեղ ձեռնարկությանը մասնակցության որևէ այլ ձև
3. դրամը, դրամի պահանջները և ֆինանսական արժեք ներկայացնող համաձայնագրից համապատասխան գործունեություն ծավալելու պահանջները
4. գործարար համբավը,
5. մտավոր սեփականության իրավունքները,
6. որևէ տնտեսական կամ առևտրային գործունեություն ծավալելու իրավունքները, որոնք ամրագրված են օրենքով կամ պայմանագրով, ներառյալ բնական ռեսուրսների հետագոտման, արդյունահանման, մշակման և շահագործման իրավունքները,

բայց չի նշանակում անշարժ գույք կամ այլ սեփականություն, անկախ դրանց ծավալներից, որը չի օգտագործվել տնտեսական շահույթ ստանալու կամ այլ գծարար նպատակների համար կամ ձեռք չի բերվել այդ նկատառումներով:

Ներդրման ձևի որևէ փոփոխություն չի ազդի որպես ներդրում դրա բնույթի վրա:

է/ «ներդրող» նշանակում է՝
Կանադայի դեպքում՝

1. որևէ ֆիզիկական անձ, որն ունի Կանադայի քաղաքացիություն կամ մշտապես բնակվում է Կանադայում՝ համաձայն այդ երկրի օրենքների, կամ
2. որևէ ձեռնարկություն, որը կազմավորվել կամ պատշաճ կերպով հաստատվել է՝ Կանադայում գործող օրենքներին համապատասխան,

որը ներդրում է կատարում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, և

Հայաստանի Հանրապետության դեպքում՝

1. որևէ ֆիզիկական անձ, որն ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն կամ մշտապես բնակվում է Հայաստանի Հանրապետությունում՝ համաձայն այդ երկրի օրենքների, կամ
2. որևէ ձեռնարկություն, որը կազմավորվել կամ պատշաճ կերպով հաստատվել է՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող օրենքներին համապատասխան,

որը ներդրում է կատարում Կանադայի տարածքում և չունի Կանադայի քաղաքացիություն,

ը/ «միջոցը» ներառում է որևէ օրենք, կանոնակարգ, ընթացակարգ, պահանջ կամ պրակտիկա,

թ/ «եկամուտներ» նշանակում է բոլոր այն գումարները, որոնք վաստակվում են ներդրման արդյունքում և, մասնավորապես, բայց ոչ բացառապես, ներառում են եկամուտներ, շահույթ, կապիտալի աճ, դիվիդենդներ, հոնորարներ, վճարումներ կամ այլ ընթացիկ եկամուտներ,

ժ/ «պետական ձեռնարկություն» նշանակում է ձեռնարկություն, որը պետության սեփականությունն է կամ սեփականության շահերից ելնելով՝ վերահսկվում է Պայմանավորվող կողմի կառավարության կողմից,

ի/ «տարածք» նշանակում է.

1. Կանադայի դեպքում՝
Կանադայի տարածքը, ինչպես նաև այն ջրային տարածքները, ներառյալ ընդհատակյա և ենթահողային տարածքները, որոնք

Միջազգային իրավունքի նորմերի, կիրառում է նման տարածքներում բնական ռեսուրսներ հետազոտելու և շահագործելու ինքնիշխան իրավունքներ,

2. Հայաստանի Հանրապետության դեպքում՝
Հայաստանի Հանրապետության տարածքը:

ՀՈՂՎԱԾ 2

Ներդրումների հիմնադրումը, ձեռքբերումը և պաշտպանությունը

1. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ պետք է խթանի մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողների համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը՝ իր տարածքում ներդրումներ կատարելու համար,
2. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողների ներդրումների կամ եկամուտների նկատմամբ պետք է ապահովի.

ա/ ազնիվ ու անաչառ վերաբերմունք՝ Միջազգային իրավունքի սկզբունքներին համապատասխան, և

բ/ լիարժեք պաշտպանություն և անվտանգություն:

3. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ պետք է թույլատրի մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողների կամ ապագա ներդրողների կողմից նոր գործարար ձեռնարկության հիմնումը կամ արդեն գոյություն ունեցող գործարար ձեռնարկության կամ դրա բաժնեմասի ձեռքբերումը՝ ոչ պակաս բարենպաստ հիմունքներով, քան նույնպիսի հանգամանքներում թույլատրում է նման ձեռքբերումը կամ հիմնումը՝

ա/ իր սեփական ներդրողների կամ ապագա ներդրողների կողմից, կամ

բ/ որևէ երրորդ պետության ներդրողների կամ ապագա ներդրողների կողմից:

4. ա/ Ձեռքբերումը թույլատրելու կամ չթույլատրելու մասին որևէ Պայմանավորվող կողմի՝ սույն Համաձայնագրին չհակասող միջոցներով կայացրած որոշումները չեն ենթարկվում սույն Համաձայնագրի 13-րդ և 15-րդ Հոդվածների դրույթներին,

ձեռնարկության կամ նման ձեռնարկության բաժնեմասի ձեռքբերումը չթույլատրելու մասին որևէ Պայմանավորվող կողմի կայացրած որոշումները չեն ենթարկվում սույն Համաձայնագրի Հոդված 13-ի դրույթներին:

ՀՈՂ-ՎԱԾ 3

**Ստավեյ բարենպաստ ազգային /ԱԲԱ/ ռեժիմը
հիմնումից հետո և բազառություններ ԱԲԱ-ից**

1. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ մյուս Պայմանավորվող կողմի կատարած ներդրումներին կամ եկամուտներին պետք է տրամադրի ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան նման հանգամանքներում նա տրամադրում է որևէ երրորդ պետության ներդրողների կատարած ներդրումներին կամ եկամուտներին:
2. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողներին, նրանց կատարած ներդրումների կամ եկամուտների կառավարման, օգտագործման, տնօրինման կամ օտարման առնչությամբ, պետք է տրամադրի ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան նման հանգամանքներում նա տրամադրում է որևէ երրորդ պետության ներդրողներին:
3. Հոդված 2-ի 3/բ/ ենթակետը և սույն Հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերը չեն վերաբերում Պայմանավորվող կողմի այն վերաբերմունքին, որը նա տրամադրում է համաձայն գոյություն ունեցող կամ նոր կնքվելիք երկկողմանի կամ բազմակողմանի համաձայնագրերի՝

ա/ մաքսային միության կամ ազատ առևտրի գոտու ստեղծման, ամրապնդման կամ ընդլայնման մասին,

բ/ ԱՄԳՀ-ի կամ դրան փոխարինող կազմակերպության շրջանակներում փոխհամաձայնեցված և ծառայությունների առևտրի ազատականացման մասին, կամ

գ/ որոնք վերաբերում են՝

1. ավիացիային,
2. հեռահաղորդակցության ցանցին և հեռահաղորդակցության ծառայություններին,
3. ձկնորսությանը,
4. ծովային հարցերին, ներառյալ փրկարարական աշխատանքները, կամ

5. ֆինանսական ծառայություններին:

ՀՈՒՎԱԾ 4

Ազգային ռեժիմը հիմնումից հետո
և բացառություններ ազգային ռեժիմից

1. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողների ներդրումներին կամ եկամուտներին պետք է տրամադրի ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն նման հանգամանքներում տրամադրում է իր սեփական ներդրողների ներդրումներին և եկամուտներին՝ ներդրումների ընդլայնման, կառավարման, իրագործման, գործարկման և վաճառքի կամ տնօրինման առումով:
2. Հոդված 2-ի 3/ա/ ենթակետը, սույն Հոդվածի 1-ին կետը և Հոդված 5-ի 1-ին և 2-րդ կետերը չեն վերաբերում՝

- ա/
1. մի Պայմանավորվող կողմի տարածքում ընդունված որևէ գոյություն ունեցող կանոններին չհամապատասխանող միջոցներին, և
 2. որևէ գոյություն ունեցող կամ սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո ընդունված միջոցին, որը որևէ գործող պետական ձեռնարկության կամ որևէ գոյություն ունեցող կառավարական հաստատության միջոցների վաճառքի կամ դրացում կառավարության բաժնետոմսերի շահույթի այլ տնօրինման ժամանակ արգելում կամ հարկադրում է բաժնետոմսերի շահույթի կամ միջոցների սեփականության սահմանափակումներ կամ հարկադրում է ազգային հպատակության պահանջներ՝ վերին կառավարմանը կամ տնօրենների խորհրդի անդամներին,

բ/ /ա/ ենթակետում նշված որևէ չհամապատասխանող միջոցի շարունակմանը կամ շտապ վերականգմանը,

գ/ /ա/ ենթակետում հիշատակված որևէ չհամապատասխանող միջոցի լրացմանը, այնքանով, որքանով այդ լրացումը չի պակասեցնում այդ միջոցի համապատասխանությունը, այնպես ինչպես այն գոյություն ունեն անմիջապես նախքան լրացումը, այդ պարտականություններով,

դ/ յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմի իրավունքին՝ կատարելու կամ ընդունելու բացառություններ սույն Համաձայնագրի հավելվածում թվարկված ոլորտներում կամ դեպքերում:

ՀՈՂՎԱԾ 5

Այլ միջոցներ

1. ա/ Մի Պայմանավորվող կողմը չի կարող պահանջել, որպեսզի այդ Պայմանավորվող կողմի որևէ ձեռնարկություն, որը սույն Համաձայնագրով նախատեսված կարգով կատարված ներդրում է հանդիսանում, վերին կառավարման պաշտոններում նշանակի որևէ որոշակի քաղաքացիություն ունեցող անհատների:
բ/ Պայմանավորվող կողմը կարող է պահանջել, որպեսզի ձեռնարկության, որը սույն Համաձայնագրով կատարված ներդրում է հանդիսանում, տնօրենների խորհրդի կամ դրա որևէ կոմիտեի անդամների մեծամասնությունը ունենա որոշակի քաղաքացիություն կամ բնակվի մի Պայմանավորվող կողմի տարածքում, պայմանով, որ այս պահանջը նյութապես չի վնասի ներդրողի՝ իր կատարած ներդրումի հանդեպ հսկողություն սահմանելու կարողությունը:
2. Պայմանավորվող կողմերից ոչ մեկը չի կարող հարկադրել հետևյալ պահանջներից որևէ մեկը՝ կապված ներդրման հիմնումը կամ ձեռքբերումը թույլատրելու հետ կամ պարտադրել հետևյալ պահանջներից որևէ մեկը՝ կապված այդ ներդրման հետագա կարգավորման հետ.
ա/ արտահանել որոշակի մակարդակի կամ տոկոսային հարաբերությանը ապրանքներ,
բ/ ձեռք բերել որոշակի մակարդակի կամ տոկոսային հարաբերության տեղական արտադրանք,
գ/ գնել, օգտագործել կամ նախապատվությունը տալ իր տարածքում արտադրված ապրանքներին կամ մատուցված ծառայություններին կամ ապրանքներ կամ ծառայություններ գնել անհատներից՝ իր տարածքում,
դ/ որևէ կերպ հարաբերել ներմուծումների ծավալը կամ արժեքը՝ արտահանումների ծավալի կամ արժեքի հետ, կամ այդպիսի ներդրումների հետ կապված արտասահմանյան տարադրամի ներհոսքի քանակի հետ, կամ
ե/ փոխանցել տեխնոլոգիա, արտադրական պրոցես կամ այլ ձեռնարկատիրական տեղեկություն իր տարածքում գտնվող այն

անձին, որը անդամագրված չէ փոխանցողին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ պահանջը հարկադրվում կամ դրա կատարումը և ձեռնարկումը պարտադրվում է դատարանի, վարչական տրիբունալի, մրցակցային հանձնաժողովի կողմից՝ որպեսզի հատուցվի մրցակցային կանոնների խախտման կամ սույն Համաձայնագրի դրույթների համաձայն չգործելու հայտնի փաստը:

3. Ենթարկվելով օտարերկրացիների մուտքի մասին իր օրենքներին, կանոնակարգերին և քաղաքականությանը, յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ պետք է ապահովի մյուս Պայմանավորվող կողմի այն քաղաքացիների ժամանակավոր մուտքը, որոնք աշխատում են ձեռնարկությունում, որը ցանկանում է ծառայություններ մատուցել այդ ձեռնարկությանը, դրա մասնաճյուղին կամ ֆիլիալին՝ կառավարման կամ գործադիր նշանակությամբ:

ՀՈՂՎԱԾ 6

Այլ բացառություններ

1. ա/ Կապված մտավոր սեփականության իրավունքների հետ, Պայմանավորվող կողմը կարող է շեղվել Հոդված 3-ից և 4-ից՝ այն ձևով, որը կհամապատասխանի Մարաքեշում 1994թ. ապրիլի 15-ին ընդունված Առևտրի բազմակողմանի բանակցությունների Ուրուգվայի փուլի Արդյունքների ամփոփման վերջնական Ակտին:
- բ/ Հոդված 8-ի դրույթները չեն վերաբերում պարտադիր արտոնագրերին, որոնք տրվում են կապված մտավոր սեփականության իրավունքների հետ՝ մտավոր սեփականության իրավունքները չեղյալ հայտարարելու, դրանց սահմանափակման կամ ստեղծման հետ, այն չափով, որ դրանց հատկացումը, վերացումը, սահմանափակումը կամ ստեղծումը համապատասխանում են Մարաքեշում 1994թ. ապրիլի 15-ին ընդունված Առևտրական բազմակողմանի բանակցությունների Ուրուգվայի փուլի արդյունքների ամփոփման վերջնական ակտին:
2. Սույն համաձայնագրի 2, 3, 4 և 5 Հոդվածների դրույթները չեն կիրառվում հետևյալների նկատմամբ՝
- ա/ կառավարական կամ պետական ձեռնարկության կողմից կատարված գնումների,
- բ/ կառավարական կամ պետական ձեռնարկության կողմից տրամադրված սուբսիդիաների կամ նվիրատվությունների, ներառյալ

կառավարության օժանդակային վարկերը, երաշխավորություններն ու ապահովագրությունը,

զ/ որևէ միջոցի, որը մյուս Պայմանագրերով կողմի ներդրողներին և նրանց ներդրումները զրկում է Կանադայի բնիկ ժողովուրդներին տրվող որևէ իրավունքից կամ նախապատվությունից:

դ/ տնտեսական զարգացումը խթանող որևէ ընթացիկ կամ ապագա արտասահմանյան օգնության ծրագրի՝ երկկողմանի համաձայնագրով կամ ըստ բազմակողմանի համաձայնության կամ պայմանագրի, ինչպիսին է OECD-ի Արտահանման վարկերի պայմանագիրը:

3. Մշակույթային արդյունաբերություններում կատարված ներդրումները ազատվում են սույն Համաձայնագրի դրույթներից: «Մշակույթային արդյունաբերություններ» նշանակում է հետևյալ գործունեություններից որևէ մեկով զբաղված ֆիզիկական անձինք կամ ձեռնարկությունները՝

ա/ գրքերի, ամսագրերի, պարբերականների կամ թերթերի տպագրական կամ մեքենագրական ընթեռնելիությամբ հրատարակում, բաշխում կամ վաճառք, բայց ոչ վերոհիշյալներից որևէ մեկի տպագրելու կամ գրաշարելու անհատական գործունեությունը,

բ/ ֆիլմերի կամ տեսաձայնագրությունների արտադրությունը, բաշխումը, վաճառքը կամ ցուցադրումը,

գ/ երաժշտական տեսագրությունների և ձայնագրությունների արտադրությունը, բաշխումը, վաճառքը կամ ցուցադրումը,

դ/ երաժշտության տպագրական կամ մեքենագրական ընթեռնելիությամբ արտադրությունը, բաշխումը, վաճառքը կամ ցուցադրումը, կամ

ե/ ռադիոհաղորդակցությունները, որտեղ հաղորդումները նախատեսվում են անմիջականորեն լայն հասարակայնության համար, բոլոր ռադիո, հեռուստատեսային և կաբելային հաղորդումների ձեռնարկումները և բոլոր արբանյակային ծրագրային ու հաղորդման ցանցի ծառայությունները:

ՀՈՂ-ՎԱՇ 7

Փոխհատուցումները կորուստների դիմաց

Մի Պայմանավորվող կողմի ներդրողներին, որոնք կորուստներ են կրում, մյուս Պայմանավորվող կողմի տարածքում նրանց կատարած ներդրումների և եկամուտների վնասման պատճառով՝ այդ տարածքում ծագած զինված հակամարտության, արտակարգ իրավիճակի կամ բնական աղետի հետևանքով, վերջին Պայմանավորվող կողմը՝ վնասի վերականգման, ապահովագրման, փոխհատուցման կամ հարցի այլ լուծման առումով պետք է տրամադրի ոչ պակաս քարենպաստ վերաբերմունք, քան այն, որը նա տրամադրում է իր սեփական ներդրողներին կամ որևէ երրորդ պետության ներդրողներին:

ՀՈՂ-ՎԱՇ 8

Քոնագրավում

1. Որևէ Պայմանավորվող կողմի ներդրողների կատարած ներդրումները կամ եկամուտները չպետք է պետականացվեն, բռնագրավվեն կամ ենթարկվեն պետականացմանը կամ բռնագրավմանը /այսուհետև՝ «բռնագրավում»/ հավասարազոր ազդեցություն ունեցող միջոցառումների մյուս Պայմանավորվող կողմի տարածքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա արվում է հասարակության շահերից ելնելով, օրենքով սահմանված կարգով, առանց խտրականության և դրա դիմաց կատարելով շտապ, համարժեք և արդյունավետ փոխհատուցում: Նման փոխհատուցումը պետք է հիմնված լինի բռնագրավված ներդրման կամ եկամուտների՝ անմիջապես նախքան բռնագրավումը կամ ծրագրված բռնագրավման մասին հասարակությանը հայտնի դառնալու պահին հաշվարկված իրական արժեքի վրա, որն ավելի շուտ կլինի, պետք է լինի վճարելի սկսած բռնագրավման օրից՝ նորմալ առևտրական տոկոսադրույքով, պետք է վճարվի առանց հետաձգելու և լինի արդյունավետորեն իրացվելի ու ազատ փոխանցելի:
2. Վնաս կրող ներդրողը, բռնագրավումն իրականացնող Պայմանավորվող կողմի օրենսդրությամբ, պետք է իրավունք ունենա այդ Կողմի իրավաբանական կամ այլ անկախ հեղինակության կողմից արագ քննարկելու իր դեպքը և իր կատարած ներդրման կամ եկամուտների գնահատումը՝ համաձայն սույն Հոդվածում ամրագրված սկզբունքների:

ՀՈԴՎԱԾ 9

Դրամական միջոցների փոխանցումը

1. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմ մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողի համար պետք է երաշխավորի ներդրումների և եկամուտների անարգելք փոխանցումը: Առանց սահմանափակելու վերոհիշյալի ընդհանրությունը, յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը ներդրողի համար պետք է նաև երաշխավորի հետևյալների անարգելք փոխանցումը`

- ա/ ներդրման հետ կապված վարկերի վերավճարումների գումարների,
- բ/ որևէ ներդրման լրիվ կամ մասնակի լիկվիդացումից ստացված հասույթների,
- գ/ աշխատավարձերի և այլ տեսակի վարձատրության, որը բաժնեվճարում է հանդիսանում մյուս Պայմանավորվող կողմի քաղաքացուն, որին թույլատրվել է աշխատել` կապված մյուս Պայմանավորվող կողմի տարածքում կատարված ներդրման հետ,
- դ/ սույն Համաձայնագրի 7 կամ 8 Հոդվածների համաձայն ներդրողին տրված որևէ փոխհատուցման:

2. Փոխանցումները պետք է կատարվեն առանց հետաձգելու, ազատ փոխարկելի տարադրամով, որով կապիտալը ի սկզբանե ներդրվել էր, կամ ներդրողի և համապատասխան Պայմանավորվող կողմի միջև համաձայնեցված որևէ այլ ազատ փոխարկելի տարադրամով: Եթե այլ համաձայնություն չկա ներդրողի հետ, փոխանցումները պետք է կատարվեն տարադրամի` փոխանցման օրը եղած փոխանակային արժեքով:

3. Անկախ 1-ին և 2-րդ կետերից, Պայմանավորվող կողմը կարող է կանխել փոխանցումը` հետևյալների մասին իր օրենքների արդարացի, անխտրական և բարեխիղճ կիրառմամբ.

- ա/ վարկատուների սնանկացման, անվճարունակության կամ իրավունքների պաշտպանության մասին,
- բ/ արժեթղթերի թողարկման, առևտրի կամ բաշխման մասին
- գ/ հանցավոր կամ քրեական օրինազանցությունների մասին,
- դ/ տարադրամի կամ այլ դրամական միջոցների փոխանցումների վերաբերյալ հաշվետվությունների մասին, կամ
- ե/ դատավճռային ընթացակարգերում դատավճիռների բավարարումն ապահովելու մասին:

4. Ոչ մի Պայմանավորվող կողմ չի կարող իր ներդրողներից պահանջել փոխանցում կատարել, կամ տուգանել իր ներդրողներին, որոնք չեն կարողանում փոխանցումներ կատարել, մյուս Պայմանավորվող կողմի տարածքում կատարած ներդրումներից ստացված եկամուտները:
5. 4-րդ կետը չպետք է խոչընդոտի Պայմանավորվող կողմին, որպեսզի նա հարկադրի որևէ միջոց՝ 3-րդ կետի /ա/-ից մինչև /ե/ ենթակետերում նշված հարցերի մասին իր օրենքների արդարացի, անխտրական և բարեխիղճ կիրառմամբ:

ՀՈՂՎԱԾ 10

Սուբբոզագիա

1. Եթե մի Պայմանավորվող կողմը կամ դրա որևէ գործակալություն վճարում է կատարում իր ներդրողներից որևէ մեկին՝ համաձայն երաշխիքի կամ ապահովագրական պայմանագրի, որը նա ընդունել է ներդրման կապակցությամբ, մյուս Պայմանավորվող կողմը պետք է ճանաչի ներդրողի կողմից որևէ իրավունքի կամ լիազորության՝ հոգուտ այդպիսի Պայմանավորվող կողմի կամ դրա գործակալության, սուբբոզագիայի վավերականությունը:
2. Մի Պայմանավորվող կողմը կամ դրա որևէ գործակալություն, որը սուբբոզացվել է ներդրողի իրավունքներին, համաձայն սույն Հոդվածի 1-ին կետի, բոլոր հանգամանքներում պետք է լիազորվի նույն իրավունքներով, ինչ ներդրողը, կապված համապատասխան ներդրման և դրան առնչվող եկամուտների հետ: Նման իրավունքները կարող են կիրարկվել Պայմանավորվող կողմի կամ դրա որևէ գործակալության կողմից կամ ներդրողի կողմից, եթե Պայմանավորվող կողմը կամ դրա որևէ գործակալությունը այդպես են լիազորում:

ՀՈՂՎԱԾ 11

Ներդրում ֆինանսական ծառայություններում

1. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չպետք է խոչընդոտի Պայմանավորվող կողմերին ընդունել կամ ձեռնարկել հիմնավոր միջոցներ՝ զգուշավորության նպատակով, ինչպիսիք են՝

ա/ ներդրողների, դեպոնետների, ֆինանսական շուկայի մասնակիցների, ապահովագրերի տերերի և ապահովագրերի

- հայցվորների կամ ֆինանսական հաստատության վստահված անձանց պաշտպանությունը,
- բ/ ֆինանսական հաստատությունների անվտանգության, հզորության, ամբողջականության կամ ֆինանսական կարողությունների պահպանումը, և
- գ/ Պայմանավորվող կողմի ֆինանսական համակարգի կայունության և ամբողջականության ապահովումը:
2. Չնայած հոդված 9-ի 1-ին, 2-րդ և 4-րդ կետերին և առանց սահմանափակելու հոդված 9-ի 3-րդ կետի կիրառելիությունը, Պայմանավորվող կողմը կարող է արգելել կամ սահմանափակել ֆինանսական հաստատության փոխանցումները կամ ի օգուտ դրանց, նման հաստատությանը անդամագրված անձանց կամ այն անձանց, որոնք առնչություն ունեն այդ հաստատության հետ կամ դրանց սպասարկողին կատարվող փոխանցումները՝ միջոցների արդարացի, անխտրական և բարեխիղճ կիրառման ճանապարհներով, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաստատությունների անվտանգությունը, հզորությունը, ամբողջականությանը կամ ֆինանսական կարողությունների պահպանմանը:
3. ա/ Այն դեպքում, երբ ներդրողը արբիտրացիայի պահանջ է ներկայացնում ըստ հոդված 13-ի և բանավիճող Պայմանավորվող կողմը վկայակոչում է վերը նշված 1-ին և 2-րդ կետերը, ապա հոդված 13-ի համաձայն ստեղծված տրիբունալը, այդ Պայմանավորվող կողմի պահանջով, պետք է Պայմանավորվող կողմերից տվյալ հարցի վերաբերյալ գրավոր հաշվետվություններ պահանջի այն մասին, թե ինչպես և ինչ չափով են նշված կետերը հանդես գալիս ի պաշտպանություն ներդրողի պահանջի: Տրիբունալը չի կարող գործել նախքան սույն Հոդվածով նախատեսված հաշվետվության ստանալը:
- բ/ 3/ա/ ենթակետին համապատասխան ստացված պահանջի համաձայն, Պայմանավորվող կողմերը պետք է գործեն հոդված 15-ի համաձայն՝ պատրաստեն գրավոր հաշվետվություններ, կամ խորհրդակցությունների արդյունքում եղած համաձայնության հիման վրա կամ արբիտրաժային հանձնաժողովի միջոցով: Խորհրդակցությունները պետք է ընթանան Պայմանավորվող կողմերի ֆինանսական ծառայությունների ղեկավարների միջև: Հաշվետվությունը պետք է ներկայացվի տրիբունալին և պետք է պարտավորեցնող լինեն տրիբունալի համար:

- զ/ Այն դեպքում, երբ տրիբունալի ծանուցումից հետո 70 օրվա ընթացքում պահանջ չի ստացվում 3 /ա/ ենթակետի համաձայն հանձնաժողով ստեղծելու մասին, և տրիբունալը ոչ մի հաշվետվություն չի ստանում, ապա տրիբունալը կարող է գործել՝ հարցի շուրջ որոշում կայացնելու նպատակով:
4. Ձգուշավորության հարցերի և այլ ֆինանսական հարցերի շուրջ վեճերի համար հանձնաժողովները պետք է ունենան վեճում առկա առանձնահատուկ ֆինանսական ծառայությանը համապատասխանող անհրաժեշտ փորձաքննություն:
5. Հոդված 2-ի 3 /բ/ ենթակետը չի կիրառվում ֆինանսական ծառայությունների նկատմամբ:

ՀՈՂՎԱԾ 12

Հարկման միջոցառումներ

1. Բացի սույն Հոդվածում ամրագրվածի, սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի վերաբերում հարկման միջոցառումներին:
2. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չպետք է ազդի Պայմանավորվող կողմերի որևէ հարկային համաձայնագրով տրվող իրավունքների և պարտականությունների վրա: Սույն Համաձայնագրի և նման որևէ համաձայնագրի դրույթների անհամապատասխանության դեպքում կկիրառվեն այդ համաձայնագրի դրույթները՝ անհամապատասխանության առումով:
3. Ելնելով 2-րդ կետից, ներդրողի բողոքն այն մասին, թե մի Պայմանավորվող կողմի հարկման միջոցառումը խախտում է մյուս Պայմանավորվող կողմի կենտրոնական կառավարական մարմինների և ներդրողի միջև ներդրման մասին համաձայնագիրը, կհամարվի սույն Համաձայնագրի խախտման մասին բողոք, քանի դեռ Պայմանավորվող կողմերի հարկային մարմինները, ներդրողի բողոքի վերաբերյալ ծանուցում ստանալուց հետո ոչ ուշ քան 6 ամսում, համատեղ չեն վճռի, որ այդ միջոցառումը չի հակասում նման համաձայնությանը:
4. Հոդված 8-ը կարող է կիրառվել հարկման միջոցառման նկատմամբ, քանի դեռ Պայմանավորվող կողմերի հարկային մարմինները, ներդրողից՝ իր կողմից հարկման միջոցառումը վիճարկելու մասին ծանուցում ստանալուց հետո ոչ ուշ քան վեց ամսում, համատեղ չեն վճռի, որ այդ միջոցառումը բռնագրավում չէ:
5. Եթե ծանուցում ստանալուց հետո վեց ամսվա ընթացքում Պայմանավորվող կողմերի հարկային մարմինները չեն կարողանում հասնել 3-րդ և 4-րդ

կետերում ամրագրված համատեղ վճիռներին, ապա ներդրողը կարող է իր բողոքը քննարկման ներկայացնել՝ համաձայն 13 Հոդվածի:

ՀՈՂՎԱԾ 13

Ներդրողի և հյուրընկալող Պայմանավորվող կողմի միջև վեճերի լուծումը

1. Մի Պայմանավորվող կողմի և մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողի միջև ծագած որևէ վեճ, որը վերաբերում է ներդրողի բողոքին այն մասին, թե առաջին Պայմանավորվող կողմի ձեռնարկած կամ չձեռնարկած միջոցառումը խախտում է սույն Համաձայնագիրը, և ներդրողը վնաս կամ կորուստ է կրել այդ խախտման պատճառով կամ դրա հետևանքում, հնարավորության սահմաններում պետք է խաղաղ լուծում ստանա նրանց միջև:
2. Եթե վեճը խաղաղ լուծում չի ստանում դրա ծագման օրից սկսած 6 ամսվա ընթացքում, ապա ներդրողը կարող է այն ներկայացնել արբիտրացիայի՝ համաձայն 4-րդ կետի: Սույն կետի նպատակների համար վեճը համարվում է ծագած, երբ մի Պայմանավորվող կողմի ներդրողը գրավոր ծանուցում է ուղարկում մյուս Պայմանավորվող կողմին, հայտարարելով, որ վերջին Պայմանավորվող կողմի ձեռնարկած կամ չձեռնարկած միջոցը հանդիսանում է սույն Համաձայնագրի խախտում, և որ ներդրողը վնաս կամ կորուստ է կրել այդ խախտման պատճառով կամ դրա հետևանքում:
3. Ներդրողը, ինչպես նշված է 1-ին կետում, կարող է վեճը ներկայացնել արբիտրացիայի համաձայն 4-րդ կետի, միայն, եթե.

- ա/ ներդրողը համաձայն է գրավոր դիմելու նրանց,
- բ/ ներդրողը կասեցրել է որևէ այլ գործարք ձեռնարկելու կամ շարունակելու իր իրավունքը՝ կապված այն միջոցառման հետ, որը հայտարարված է սույն Համաձայնագրի խախտում, նախքան վնասվող կամ բանավիճող Պայմանավորվող կողմի դատարանների կամ տրիբունալների կողմից վեճերի լուծման որևէ ընթացակարգը,
- գ/ հարկմանն առնչվող որևէ դեպքում կատարվել են Հոդված 12-ի 5-րդ կետում ամրագրված պայմանները, և
- դ/ ոչ ավել, քան 3 տարի է անցել այն օրից, երբ ներդրողն առաջին անգամ տեղեկացել է, կամ պետք է որ առաջինը տեղեկանար, բացահայտված խախտման մասին և ներդրողի կորուստ կամ վնաս կրելու մասին:

4. Վեճը, վնաս կրող ներդրողի ընտրությամբ, կարող է ներկայացվել արբիտրացիայի՝ հետևյալ ձևերով.
- ա/ Ներդրմանն առնչվող վեճերի լուծման Միջազգային կենտրոնի միջոցով /ICSID/, որը հիմնվել է համաձայն Պետությունների և մյուս պետությունների քաղաքացիների միջև ներդրումների առնչությամբ ծագած վեճերի լուծման Կոնվենցիայի, որը ստորագրման է ներկայացվել 1965թ. մարտի 18-ին Վաշինգտոնում /ICSID-ի Կոնվենցիան/, սույնի պահանջով և՛ բանավիճող Պայմանավորվող կողմը և՛ ներդրողի Պայմանավորվող կողմը պետք է լինեն ICSID-ի Կոնվենցիայի անդամներ, կամ
 - բ/ ICSID-ի Լրացուցիչ օժանդակ Կանոններով, պայմանով, որ կամ բանավիճող Պայմանավորվող կողմը կամ ներդրողի Պայմանավորվող կողմը, բայց ոչ երկուսն էլ, ICSID-ի Կոնվենցիայի անդամ են, կամ
 - գ/ միջազգային արբիտրաժի կամ ad hoc արբիտրաժային տրիբունալի միջոցով, որը հաստատվել է ՄԱԿ-ի Միջազգային առևտրի իրավունքի Հանձնաժողովի Արբիտրաժային կանոններով /UNCITRAL/:
5. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը ստորև իր անվերապահ համաձայնությունն է տալիս սույն Հոդվածի դրույթներին համապատասխան կարգով վեճը միջազգային արբիտրացիայի ներկայացնելու կապակցությամբ:
6. ա/ 5-րդ կետով տրված համաձայնությունը, 3-րդ կետով տրված համաձայնության կամ 12-րդ կետով տրված համաձայնության հետ միասին պետք է բավարարեն հետևյալների համար ներկայացվող պահանջները՝
- 1. վեճի կողմերի գրավոր համաձայնություն՝ ICSID-ի Կոնվենցիայի Գլուխ 11-ի /Կենտրոնի իրավասությունը/ նպատակների և Լրացուցիչ օժանդակ Կանոնների նպատակների համար, և
 - 2. «գրավոր համաձայնություն»՝ 1958թ. հունիսի 10-ին Նյու Յորքում ընդունված Արտասահմանյան արբիտրաժային վճիռների ճանաչման և հարկադրման մասին ՄԱԿ-ի Կոնվենցիայի /Նյու Յորքի Կոնվենցիա/ Հոդված 2-ի նպատակների համար,
- բ/ սույն Հոդվածով նախատեսվող որևէ արբիտրացիա պետք է կայանա այնպիսի երկրում, որը Նյու Յորքի Կոնվենցիայի անդամ է, և արբիտրացիայի ներկայացված բողոքները պետք է համարվեն

ծագած որևէ առևտրային հարաբերությունից կամ գործարքից՝ այդ Կոնվենցիայի Հոդված 1-ի նպատակների համար:

7. Սույն Հոդվածով ստեղծված տրիբունալը պետք է լուծի վիճարկվող հարցերը սույն Համաձայնագրին և Միջազգային իրավունքի կիրառվող կանոններին համապատասխան:
8. Տրիբունալը կարող է առաջադրել պաշտպանության ժամանակավոր միջոց՝ վիճարկող Պայմանավորվող կողմի իրավունքները պաշտպանելու համար կամ տրիբունալի իրավասության լիարժեք արդյունավետությունը ապահովելու համար, ներառյալ վիճարկող Պայմանավորվող կողմի տնօրինության կամ հսկողության տակ եղած վկայությունները պահպանելու կամ տրիբունալի իրավասությունը պաշտպանելու համար: Տրիբունալը չի կարող առաջադրել այնպիսի միջոցի կիրառումը, որը սույն Համաձայնագրի խախտում կարող է առաջացնել: Սույն կետի նպատակների համար առաջադրանքը ներառում է երաշխիք:
9. Տրիբունալը կարող է վճռել, առանձին կամ համատեղ, միայն՝

ա/ դրամական վնասների փոխհատուցումը և որևէ կիրառելի շահ,
բ/ սեփականության վերականգնումը, որի դեպքում վճիռը պետք է նախատեսի, որ բանավիճող Պայմանավորվող կողմը կարողանա վճարել դրամական վնասների փոխհատուցումը և որևէ կիրառելի շահ՝ վերականգման փոխարեն:

Տրիբունալը կարող է վճռել նաև ծախսերը՝ կիրառելի արբիտրաժային կանոններին համապատասխան:

10. Արբիտրաժի վճիռը պետք է լինի վերջնական ու պարտավորեցնող և պարտադիր Պայմանավորվող կողմերից յուրաքանչյուրի տարածքում:
11. Սույն Հոդվածում ամրագրված ընթացակարգերը չեն հակասում Հոդված 14-ով և 15-ով Պայմանավորվող կողմեր տրվող իրավունքները:
12. ա/ Բողոքն այն մասին, որ մի Պայմանավորվող կողմը խախտում է սույն Համաձայնագիրը և որ ձեռնարկությունը, որն իրավաբանական անձ է, ստեղծված կամ պատշաճ կերպով հաստատված այդ Պայմանավորվող կողմի գործող օրենքներին համապատասխան, կորուստ կամ վնաս է կրել այդ խախտման պատճառով կամ դրա հետևանքում, կարող է բարձրացվել մյուս Պայմանավորվող կողմի ներդրողի կողմից, այն Պայմանավորվող կողմի, որը հանդես է գալիս ներդրողի կողմից ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն տնօրինվող կամ վերահսկվող ձեռնարկության անունից: Նման դեպքում՝

1. վնաս կրած ձեռնարկության վերաբերյալ պետք է որևէ վճիռ կայացվի,
2. պետք է պահանջվի և՛ ներդնողի, և՛ ձեռնարկության համաձայնությունները արբիտրացիայի վերաբերյալ,
3. և՛ ներդնողը և՛ ձեռնարկությունը պետք է կասեցնեն որևէ այլ գործընթաց ձեռնարկելու կամ շարունակելու իրենց իրավունքը, կասված այն միջոցառման հետ, որը սույն Համաձայնագրի խախատում է հանարվում, նախքան վնասվող կամ բանավիճող Պայմանավորվող կողմի դատարանների կամ տրիբունալների կողմից վեճի լուծման որևէ տեսակի ընթացակարգը, և
4. ներդրողը չի կարող բողոք ներկայացնել, եթե 3 տարուց ավելի ժամանակ է անցել այն օրից, երբ ձեռնարկությունն առաջին անգամ տեղեկացել է, կամ պետք է որ առաջինը տեղեկանար, բացահայտված խախտման մասին, և այն մասին, որ վնաս կամ կորուստ է պատճառել,

բ/ Չմայած 12/ա/ ենթակետին, այն դեպքում, երբ բանավիճող Պայմանավորվող կողմը վիճարկող ներդրողին զրկել է ձեռնարկության նկատմամբ հսկողությունից, չպետք է պահանջվի հետևյալը.

1. 12/ա,2/ ենթակետով՝ ձեռնարկության արբիտրացիայի համաձայնությունը, և
2. 12/ա,3/ ենթակետով՝ կասեցում ձեռնարկության կողմից:

ՀՈԴՎԱԾ 14

Խորհրդակցություններ և տեղեկատվության փոխանակում

Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը կարող է պահանջել Խորհրդակցություններ՝ սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ դրա կիրառության առիթով: Մյուս Պայմանավորվող կողմը պետք է հարգալից վերաբերվի այդ պահանջին: Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմի պահանջով, պետք է իրականացվի տեղեկատվության փոխանակում մյուս Պայմանավորվող կողմի միջոցների մասին, որը կարող է ազդել նոր ներդրումների, սույն Համաձայնագրով իրականացված ներդրումների կամ եկամուտների վրա:

ՀՈԳՎԱԾ 15

Պայմանավորվող կողմերի միջև վեճերը

1. Սույն համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառության շուրջ Պայմանավորվող կողմերի միջև ծագած յուրաքանչյուր վեճ պետք է, հնարավորության դեպքում, լուծվի բարեկամաբար՝ խորհրդակցությունների միջոցով:
2. Եթե վեճը խորհրդակցությունների միջոցով չի լուծվում, ապա այն, որևէ Պայմանավորվող կողմի պահանջով, պետք է ներկայացվի արբիտրաժային հանձնաժողովին՝ որոշում կայացնելու համար:
3. Արբիտրաժային հանձնաժողով պետք է ստեղծվի յուրաքանչյուր վեճի համար: Արբիտրացիայի պահանջը դիվանագիտական ճանապարհներով ստանալուց հետո 2 ամսվա ընթացքում յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը պետք է նշանակի արբիտրաժային հանձնաժողովի մեկական անդամ: Այս երկու անդամները հետո պետք է ընտրեն որևէ երրորդ պետության քաղաքացու, որն էլ երկու Պայմանավորվող կողմերի համաձայնությամբ պետք է նշանակվի արբիտրաժային հանձնաժողովի Նախագահ: Նախագահը պետք է նշանակվի մյուս երկու անդամների նշանակման օրվանից հետո 2 ամսվա ընթացքում:
4. Եթե սույն Հոդվածի 3-րդ կետում ամրագրված ժամկետներում անհրաժեշտ նշանակումները չեն կատարվում, յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը, որևէ այլ համաձայնության բացակայության դեպքում, կարող է հրավիրել Միջազգային դատարանի նախագահին՝ անհրաժեշտ նշանակումները կատարելու համար: Եթե նախագահը Պայմանավորվող կողմերից որևէ մեկի քաղաքացի է կամ որևէ կերպ չի կարող իրականացնել նշված ֆունկցիան, ապա փոխնախագահը պետք է հրավիրվի՝ անհրաժեշտ նշանակումները կատարելու համար: Եթե փոխնախագահը Պայմանավորվող կողմերից որևէ մեկի քաղաքացի է կամ որևէ կերպ չի կարող իրականացնել նշված ֆունկցիան, ապա անհրաժեշտ նշանակումները կատարելու համար պետք է հրավիրվի Արդարադատության Միջազգային դատարանի ավագության աստիճանով հաջորդ անդամը, որը Պայմանավորվող կողմերից ոչ մեկի քաղաքացի չէ,
5. Արբիտրաժային հանձնաժողովը պետք է սահմանի իր սեփական ընթացակարգը: Արբիտրաժային հանձնաժողովը պետք է իր որոշումները կայացնի ձայների մեծամասնությամբ: Նման որոշումը պետք է պարտադիր լինի երկու Պայմանավորվող կողմերի համար: Մինչև այլ համաձայնության գալը, արբիտրաժային հանձնաժողովի որոշումը պետք է կայացվի նախագահի նշանակումից հետո 6 ամսվա ընթացքում՝ համաձայն սույն Հոդվածի 3-րդ կամ 4-րդ կետերի:

6. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմն ինքը պետք է վճարի հանձնաժողովի իր անդամի ծախսերը և նրա՝ արբիտրաժային դատավարություններում իր ներկայացուցչության հետ կապված ծախսերի դիմաց: Նախագահի հետ կապված և մնացած ծախսերը պետք է հավասարապես բաժանվեն Պայմանավորվող կողմերի միջև: Այնուամենայնիվ, արբիտրաժային հանձնաժողովը կարող է վճռել այնպես, որ ծախսերի մեծ մասն ընկնի երկու Պայմանավորվող կողմերից որևէ մեկի վրա, և այս վճիռը պետք է պարտադիր լինի երկու Պայմանավորվող կողմերի համար:
7. Պայմանավորվող կողմերը, հանձնաժողովի որոշումից հետո 60 օրվա ընթացքում պետք է համաձայնության գան այն մասին, թե ինչ ճանապարհով պետք է լուծվի իրենց վեճը: Նման համաձայնությունը պետք է պատշաճ ձևով բավարարի հանձնաժողովի որոշումը: Եթե Պայմանավորվող կողմերը չեն կարողանում համաձայնության գալ, վեճը բարձրացնող Պայմանավորվող կողմին իրավունք կտրվի փոխհատուցման կամ պահելու եկամուտներից՝ հանձնաժողովի վճռած արժեքին հավասար չափով:

ՀՈՒՎԱԾ 16

Մատչելիություն

1. Պայմանավորվող կողմերը, սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո 2 տարվա ընթացքում, պետք է նամակներ փոխանակեն, որտեղ, հնարավորին չափով, կթվարկեն, գործող այն միջոցները, որոնք չեն համապատասխանում Հոդված 2-ի 3/ա/ ենթակետում, Հոդված 4-ում կամ Հոդված 5-ի 1-ին և 2-րդ կետերում ամրագրված պարտականություններին:
2. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը, իրագործելի սահմաններում, պետք է հավաստիացնի, որ իր օրենքները, կանոնակարգերը, ընթացակարգերը և ընդհանուր կիրառության վարչական կանոնները, որոնք վերաբերում են սույն Համաձայնագրում ամրագրված որևէ հարցի, հստակորեն հրատարակված են կամ որևէ այլ ձևով մատչելի են, այնպես, որ շահագրգիռ անձինք և մյուս Պայմանավորվող կողմը հնարավորություն կունենան ծանոթանալու դրանց:

ՀՈՂՎԱԾ 17

Կիրառությունը և հիմնական բացառություններ

1. Սույն Համաձայնագիրը պետք է գործի մի Պայմանավորվող կողմի տարածքում մյուս Պայմանավորվող կողմի կատարած յուրաքանչյուր ներդրման նկատմամբ, որը կատարվել է սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց առաջ կամ հետո:
2. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չպետք է խանգարի Պայմանավորվող կողմերին, որպեսզի նրանք ընդունեն, ունենան կամ կիրառեն որևէ միջոց, որն ինչ-որ կերպ համապատասխանում է սույն Համաձայնագրին և որը նա համարում է անհրաժեշտ՝ ապահովելու համար, որպեսզի իր տարածքում ներդրման հետ կապված գործունեությունն իրականացվի առանց շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելու:
3. Նախատեսվում է, որ մյուս միջոցները չեն կիրառվում կամայական կամ անարդարացի ձևով կամ անուղղակի սահմանափակումներ չեն ստեղծում միջազգային առևտրի կամ ներդրումների համար, սույն Համաձայնագրում ոչինչ չպետք է խանգարի Պայմանավորվող կողմին ընդունելու կամ ունենալու միջոցներ, ներառյալ շրջակա միջավայրին առնչվող միջոցները, որոնք.

- ա/ անհրաժեշտ են սույն Համաձայնագրի դրույթներին չհակասող օրենքների և կանոնակարգերի հետ համապատասխանությունը ապահովելու համար,
- բ/ անհրաժեշտ են մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի կյանքը կամ առողջությունը պաշտպանելու համար, կամ
- գ/ վերաբերում են կենդանի կամ ոչ կենդանի սպառվող բնական ռեսուրսների պահպանմանը, եթե այդպիսի միջոցները գործադրվում են տեղական արտադրության կամ սպառման նկատմամբ սահմանափակումների կապակցությամբ:

ՀՈՂՎԱԾ 18

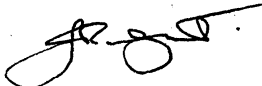
Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելը

1. Յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմը պետք է մյուս Պայմանավորվող կողմին գրավոր ծանուցի իր տարածքում սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ սահմանադրական ընթացակարգերի ավարտման մասին: Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ կմտնի այս երկու ծանուցագրերից վերջինը ստանալու օրից:

2. Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ կմնա այնքան ժամանակ, քանի դեռ Պայմանավորվող կողմերից որևէ մեկը մյուս Պայմանավորվող կողմին գրավոր չի ծանուցի Համաձայնագիրը դադարեցնելու իր մտադրության մասին: Սույն Համաձայնագրի գործողությունը կդադարեցվի մի Պայմանավորվող կողմի կողմից՝ դրա գործողության դադարեցման մասին ծանուցագիրը ստանալուց 1 տարի հետո: Այն ներդրումների համար կամ դրանց իրականացման համար, որոնք կատարվել են նախքան սույն Համաձայնագրի դադարեցման օրը, սույն Համաձայնագրում ներառված 1-ից մինչև 17 Հոդվածների դրույթները կշարունակեն ուժի մեջ մնալ տասնհինգ տարի ժամկետով:

ՈՐՊԵՍ ՍՈՒՅՆԻ ԱՊԱՅՈՒՅՑ, ներքոստորագրյալները, պատշաճ կերպով լիազորված լինելով իրենց համապատասխան Կառավարությունների կողմից, ստորագրեցին սույն Համաձայնագիրը:

ԿԱՏԱՐՎԱԾ Է երկու բնօրինակով, Օտավայում, «8», *Suzhou* 199 ՇՔ.,
անգլերեն, հայերեն և ֆրանսերեն լեզուներով, ընդ որում բոլոր երեք տեքստերն էլ
հավասարազոր են:

ԿԱՆԱԿԱՅԻ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

1. Կանադայի կառավարությունը իրեն իրավունք է վերապահում բացառություններ անել կամ պահպանել բացառությունները Հոդված IV-ի 2-րդ կետի դ) ենթակետում սահմանված ազգային ռեժիմից հետևյալ բնագավառներում.
 - սոցիալական ծառայություններ (այսինքն, հասարակական կարգուկանոնի պահպանություն, ուղղիչ ծառայություններ, եկամուտների ապահովագրություն, սոցիալական ապահովագրություն, սոցիալական ապահովություն, ժողովրդական կրթություն, վերապատրաստման պետական ծրագրեր, առողջապահություն և երեխաների խնամք),
 - ծառայություններ ցանկացած այլ բնագավառում,
 - պետական արժեթղթեր, ինչպես նկարագրված է ՄԱԳ-ի 8152 պարբերությունում,
 - առափնյա հողատարածքների սեփականության հարցերում մշտաբնակության պահանջներ,
 - Հյուսիսարևմտյան տարածքների և Յուքոնի նավթի և գազի համաձայնագրով նախատեսված միջոցառումների կիրարկում:

2. ՄԱԳ-ն այս Հավելվածում նշանակում է, Կանադայի համար, Ստանդարտ արդյունաբերական դասակարգման թվերը, ինչպես դրանք սահմանորոշված են Կանադայի Վիճակագրական վարչության «Ստանդարտ արդյունաբերական դասակարգում» պրակի 1980 թ. չորրորդ հրատարակության մեջ: